

оситъ I и II, и разстоянието ѝ до скала I (OA) се отнася къмъ разстоянието ѝ до скала II (OB), както

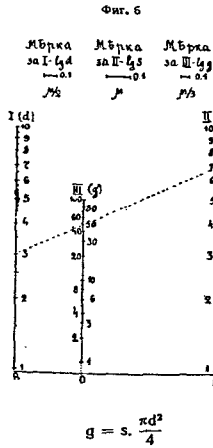
$$\frac{OA}{OB} = -\frac{\mu_1}{\mu_2} = -\frac{\mu/2}{\mu} = -\frac{1}{2},$$

т. е. ось III се намира на една трета разстояние отъ ось I. Мѣрката μ_3 за произведението се определя отъ формулата

$$\frac{1}{\mu_3} = \frac{1}{\mu_1} + \frac{1}{\mu_2} = \frac{1}{\mu} + \frac{1}{\mu} = \frac{2}{\mu}, \mu_3 = \frac{\mu}{2}.$$

Мѣрката е тройно по-малка отъ мѣрката за скала II. Нулевата точка на резултатната скала се определя пакъ чрезъ свързване на нулевитъ значения на логаритмичнитъ скали (които отговарятъ на значение 1 на величинитъ a и b), понеже $1^2 \cdot 1 = 1$, а $\lg 1 = 0$. На фигурата е нанесенъ случай, когато a = 4, a b = 5. Намѣреното произведение е равно на 80.

Малко по-сложенъ случай имаме на фиг. 6, която се отнася за уравнение $g = s \cdot \frac{\pi d^2}{4}$, където g = тег-

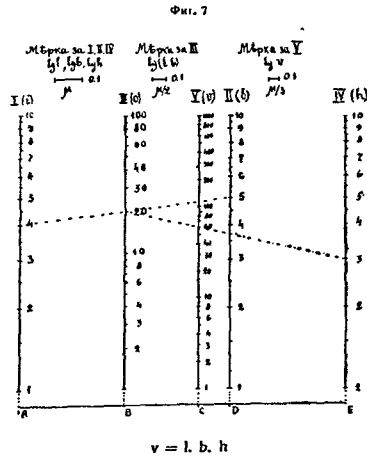
$$g = s \cdot \frac{\pi d^2}{4}$$

лото на погоненъ метъръ на единъ пръжъ съ диаметъръ d отъ материалъ съ специфично тегло s. Тази формула се отличава отъ уравнението на предишния примѣръ само съ коефициента си, равенъ на $\frac{\pi}{4}$. Това обстоятелство се отразява само на положението на началната точка на скала III, като я измѣства малко по-нагоре (на величина \lg

$\frac{\pi}{4}$). Въ останалото номограмата на фиг. 6 не се отличава съ нищо отъ тая на фиг. 5. Измѣстването на началната точка на скала III се определя автоматически: свързваме съ една права определени значения на скалитъ I и II и пресѣчката на тази права съ III означаваме съ изчисленото по формула $[g = s \cdot \frac{\pi d^2}{4}]$ значение на g. На фигурата е нанесенъ случай за d = 3; s = 7. Ще отбележимъ тукъ едно интересно свойство на номограмитъ за произведения съ логаритмични скали. Една и съща номограма може да бжде използвана не само за даденитъ значения на промѣнливитъ, за които е построена, но и за значенията 10, 100 и т. н. пжти по-големъ или по-малки. Въ тоя случай и намѣреното на номограмата значение на произведението се увеличава или намалява 10, 100 и т. н. пжти (за случай, когато множителтъ предста-

вява първа степенъ отъ промѣнливата. Ако той е втора или трета степенъ, тогава и намѣреното произведение трѣбва да се увеличи или намали 10², респект. 10³ пжти). Напримѣръ, на фиг. 5 ние имаме изчисление за случай a = 4 и b = 5; ако b = 50, тогава и произведението трѣбва да се увеличи 10 пжти, т. е. ще е равно на 800, понеже (50 · 4² = 800). Ако ли a = 40, a b остава = 5, произведението трѣбва да се увеличи 100 пжти, понеже a влиза въ уравнението на втора степенъ.

Методътъ на паралелнитъ номограми може да се разпростре и за случаи, когато броя на независимитъ промѣнливи е по-големъ отъ две. Това става чрезъ последователно прилагане на изнесенитъ построения отначало къмъ 2 промѣнливи, после къмъ получения резултат се добавя и трета промѣнлива и т. н. Нека имаме да построимъ номограма, съ помощта на която да може да се изчислява кубатурата на стаитъ. Имайки предъ видъ формулата l · b · h = v, дето l е дължината, b — широчината, h — височината и v — обемътъ на стаята, отначало строиме (гл. фиг. 7), по известния намъ начинъ, номограма за произведението l · b съ скала I за l, скала II за b, и резултатната скала III за произведението (l · b).

$$v = l \cdot b \cdot h$$

Последната скала се намира по срѣдата между първитъ две и има мѣрка $\frac{\mu}{2}$, двойно по-малка отъ мѣрката μ за скалитъ I и II. Сега вземаме на произволно разстояние BE отъ скала III нова ось IV за третата промѣнлива h, като си служимъ съ произволна мѣрка за нея μ (въ нашия случай сме взели пакъ мѣрката $\mu_4 = \mu$). Произведенията на (l · b) и h, равни на търсения обемъ, ще се намиратъ на скала V, която е разположена между